

מבנה מגורים (מס' 10 במפה)

החוקרים משערים כי בבאר שבע המקראית היו כ־75 בתי מגורים ליישוב שמנה כ־400 נפש.

בתי המגורים בבאר שבע הם מטיפוס המכונה "בית ארבעת המרחבים". בתים אלה כללו ארבעה מרחבים ששימשו לצרכים שונים. בתים כאלה התגלו גם באתרים מקראיים אחרים ברחבי הארץ. מבנה הבתים בבאר שבע שונה מעט מזה שבאתרים אחרים, והשתמרותם לרוב אינה טובה. (שחזור מלא ויפה של בתים מטיפוס זה מצוי בתל קסילה שבמוזאון הארץ בתל אביב.)

10

בתי המגורים

רבים מבתי המגורים בבאר שבע נבנו בתכנית אחידה: מסד מחלוקי נחל ועליו לבני בוץ שיובשו בשמש. הבתים כוללים:

1. חדר כניסה שבו תנור בישול ומדרגות שהובילו לגג.
- 2.3 שני חדרים שהופרדו ע"י טור עמודים ושימשו לבעלי חיים ולאחסון.
4. חדר שינה ומגורים בירכתי הבית.

ברובע זה החדרים האחוריים היוו גם חלק מחומת העיר הכפולה (חומת סוגרים).

בדרך כלל נכנסו לבית דרך חדר כניסה קדמי. זכור לוט אשר יצא לפתח להרגיע את אנשי סדום "...וְהִדְלֹת סָגַר אַחֲרָיו:" (בראשית י"ט, 6), ואנשי סדום הרשעים ניגשו לשבור את דלת ביתו (שם, 9), והמלאכים הביאו את "לוט אֲלֵיהֶם הַבֵּיתָה וְאֵת הַדְּלֹת סָגְרוּ:" (שם, 10). בחפירות נמצאו בצדי הפתחים פותות, כלומר אבנים עם שקעוריות שבהן סבב ציר הדלת.

מחדר הכניסה הוליך פתח לחצר פנימית, ובה חדר פתוח למחצה ללא קיר בצד החצר. גגו של חדר זה נתמך על ידי שורת עמודים. כאן התנהלו מלאכות שהצריכו אור כגון טווייה (שזירת חוטים מצמר או פשתן בכלי הקרוי כישור) ואריגה (יצירת בד מחוטים באמצעות פלך). עבודת האישה העוסקת במלאכות אלה מתוארת בספר משלי:
 "דְרֹשָׁה צֶמֶר וּפְשֵׁתִים וַתַּעַשׂ בְּחֶפְזָא כְּפִיָּהּ", "יָדֶיהָ שְׁלָחָה בְּכִישׁוֹר וְכַפֵּיהָ תִמְכּוּ פְלָךְ:" (משלי ל"א, 13; 19)

בחלקו האחורי של הבית היה כנראה חדר המגורים. הקיר האחורי של חדר זה בבית שבו אנו מבקרים הוא חלק מחומת העיר. אפשר לשער כי יושבי הבית היו גם אחראים להגנת קטע החומה השייך לביתם, ולפיכך זכו לאמון מצד מושלי העיר. בהקשר זה ניתן להזכיר את סיפורה של רחב שישבה כנראה בבית דומה וניצלה עובדה זו לעזור למרגלים: "וַתֹּרְדִם בְּחֶבֶל בְּעַד הַחֲלוֹן כִּי בֵיתָהּ בְּקִיר הַחֲוּמָה וּבְחֲוּמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת:" (יהושע ב', 15).

חשיבות רבה הייתה לגג שאליו הובילו מדרגות. הגג היה שטוח והייתה סכנת נפילה ממנו. אבותינו נדרשו לכך: "כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקָה לְגַגְךָ..." (דברים כ"ב, 8). דוד ראה לראשונה את בת שבע בתנאים אלה: "וַיְהִי לְעֵת הָעָרֶב וַיָּקָם דָּוִד מֵעַל מִשְׁכְּבוֹ וַיִּתְהַלֵּךְ עַל גַּג בַּיִת הַמֶּלֶךְ וַיִּרְא אִשָּׁה רֹחֶצֶת מֵעַל הַגָּג וְהָאִשָּׁה טוֹבַת מְרֹאֶה מְאֹד:" (שמואל ב' י"א, 2). רחב הסתירה את המרגלים על גג ביתה "...הַעֲלֵתֶם הַגָּגָה וַתִּטְמְנֶם בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ הָעֹרְכוֹת לָהּ עַל הַגָּג:" (יהושע ב' 6). הגג שימש כנראה מקום לינה בלילות חמים, מקום לייבוש גרעינים ועוד.

הבית